

Doplnenie usmernenia č. 4-2019 k súhrnným správam

Z dôvodu pretrvávajúcich otázok súvisiacich s aplikáciou povinností ustanovených v § 10 ods. 10 a § 117 ods. 6 zákona č. 343/2015 zákon o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZVO“) dopĺňa Úrad pre verejné obstarávanie, s cieľom predísť možným chybám pri predkladaní súhrnných správ, usmernenie k súhrnným správam č. 4-2019.

V prvom rade je dôležité objasniť dikciu zákona pri výraze „**súhrnná správa o zmluvách (zákazkách)**“. ZVO pod pojmom **zmluva** (ktorá je súčasne jedným z definičných znakov pojmu **zákazka**) rozumie právny úkon, na vznik ktorého sú spravidla potrebné minimálne dva súhlasné prejavy vôle, respektíve právne úkony minimálne dvoch subjektov („zmluvných strán“), a ktorý zakladá určitý (konkrétny) právny vzťah medzi týmito subjektami. Výrazy ako **dohoda a kontrakt**, možno chápať ako **synonymá** pojmu **zmluva**. Zmluva ako taká **nemusí mať v zmysle ZVO vždy písomnú formu**, môže byť uzatvorená i ústne či konkludentne. V tejto súvislosti je častou otázkou, ako postupovať v prípadoch, ak sú jedinými písomnými dokladmi súvisiacimi s dodávkou predmetu plnenia objednávka, faktúra a pod. Majú sa tým namysli predovšetkým prípady, v ktorých nedochádza k uzatvoreniu písomnej zmluvy, resp. k zachyteniu prejavov vôle verejného obstarávateľa a dodávateľa na jednom písomnom dokumente. V týchto prípadoch je však dôležité to, že **verejný obstarávateľ rovnako vyjadruje záujem na dodaní tovarov, poskytnutí služieb alebo realizácii stavebných prác a zo strany určitého hospodárskeho subjektu dochádza k akceptácii tejto požiadavky a poskytnutí plnenia za odplatu**. V určitom momente tak tiež dochádza k uzatvoreniu zmluvy, no s tým rozdielom, že nie je výslovne zachytená na jednom dokumente. Na účely plnenia oznamovacích povinností podľa § 10 ods. 10 a 117 ods. 6 ZVO je ale potrebné aj takéto vzťahy zachytiť v súhrnných správach.

Rovnako je potrebné poukázať na to, že zmluva **nemusí mať iba peňažnú formu** protiplnenia (odplaty). Odplatné protiplnenie môže byť dohodnuté i ako vecné či iné (napríklad započítaním pohľadávky, prevodom práva atď.), pričom i takéto iné protiplnenie musí spĺňať podmienku, že jeho hodnota dosahuje viac ako 1 000 eur, ak ide o povinnosť podľa § 10 ods. 10 ZVO, alebo musí ísť o zákazku s nízkou hodnotou v prípade povinnosti podľa § 117 ods. 6 ZVO (suma rovnaká alebo vyššia ako 5 000 eur bez DPH).

Súhrnné správy a zmluvná cena

Pri otázke ceny, ktorú musí predmetná zmluva dosahovať, je dôležité uvažovať nad tým, či je verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ platiteľom dane z pridanej hodnoty (DPH), a rovnako, či je platiteľom DPH zmluvný partner. Toto by malo byť predmetom skúmania pri konkrétnej zákazke. V prípade, ak zmluvný partner nie je platiteľom DPH, postačuje na vznik povinnosti podávať súhrnnú správu, aby sa konečná cena zákazky zhodovala so sumou ustanovenou zákonom (viac ako 1 000 eur, ak ide o povinnosť podľa § 10 ods. 10 ZVO, resp. ide o zákazku s nízkou hodnotou, ak ide o povinnosť podľa § 117 ods. 6 ZVO). Pokiaľ zmluvný partner je platiteľom DPH, podmienka ceny (§ 10 ods. 10 viac ako 1 000 eur, § 117 ods. 6 - zákazka s nízkou hodnotou) sa vzťahuje na celú hodnotu zákazky vrátane DPH. Je teda nutné brať do úvahy i daňové predpisy, a to najmä zákon č. 222/2004 Z. z. Zákon o dani z pridanej hodnoty (ďalej len „zákon o DPH“). V intenciách zákona o DPH totiž rozlišujeme rôzne sadzby DPH, prípadne služby od DPH oslobodené.

Príklad: pokiaľ verejný obstarávateľ, ktorý je platiteľom DPH, teda má pridelené IČ DPH, (napríklad Technické služby mesta xxxxx s.r.o.), kúpi počítač taktiež od platiteľa DPH a jeho zmluvná cena bude 834 eur bez DPH plus DPH 166,80 eur, dosiahne jeho celková zmluvná cena hodnotu 1 000,80 eur, a teda verejný obstarávateľ musí takúto zmluvu uviesť v súhrnnej správe. Iný prípad nastane, pokiaľ kúpi rovnaký počítač od neplatiteľa DPH. Pri zmluvnej cene 834 eur bude táto cena konečná, keďže nebude zaťažovaná o DPH, a preto nedosiahne výšku stanovenú v § 10 ods. 10 ZVO.

Pri verejných obstarávateľoch, ktorí sú platiteľmi DPH, je pri konečnej sume zákazky dôležité, či je aj ich zmluvný partner platiteľom DPH. Na základe toho sú potom stanovené zmluvné ceny. Verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ by mal mať znalosť o tom, či je platiteľom DPH, a či v konečnej zmluvnej cene je zahrnutá DPH, prípadne by sa mal v konkrétnom prípade poradiť so svojím účtovníkom/ekonómom.

Podstatnou skutočnosťou pri posudzovaní, či verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi vznikla povinnosť uviesť zmluvu v súhrnnej správe v zmysle § 10 ods. 10 ZVO je to, či suma, ktorú zaplatí verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ, dosiahla zákonné minimum, teda 1 000,01 eur, bez ohľadu na to, či je v platbe zahrnutá i DPH, alebo nie je.

Zhrňujúc uvedené, ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ uzavrel za obdobie kalendárneho štvrtého roka zmluvy, na ktoré sa podľa § 1 ods. 2 až 14 ZVO tento zákon nevzťahuje (§ 10 ods. 10 ZVO), alebo ide o verejného obstarávateľa, ktorý zadal zákazky s nízkymi

hodnotami (§ 117 ods. 6 ZVO), je povinný uviesť v súhrnnej správe každú takúto zmluvu v prípade, ak:

- ide **o predmet zákazky, na ktorý sa uplatňuje** podľa § 27 ods. 1 zákona o DPH **základná sadzba dane (20 %)**, napríklad je predmetom výpočtová technika, a výsledná suma je vo výške minimálne 1 000,01 eur s DPH, ak ide o povinnosť podľa § 10 ods. 10 ZVO, alebo vo výške minimálne 6 000 eur s DPH ak ide o povinnosť podľa § 117 ods. 6 ZVO;
- ide **o predmet zákazky, na ktorý sa uplatňuje** podľa § 27 ods. 2 zákona o DPH **znížená sadzba dane (10 %)**, napríklad je predmetom mäso z hovädzích zvierat, divých zvierat, sviň, hydiny, ostatné mäso alebo farmaceutické výrobky, prípadne ubytovacie služby, a výsledná suma je vo výške minimálne 1 000,01 eur s DPH ak ide o povinnosť podľa § 10 ods. 10 ZVO, alebo vo výške minimálne 5 500 eur s DPH ak ide o povinnosť podľa § 117 ods. 6 ZVO;
- ide **o predmet zákazky, ktorý je oslobodený od DPH** podľa § 28 a nasledujúcich zákona o DPH - predmetom sú napríklad poštové služby, vzdelávacie služby či poisťovacie služby, a výsledná suma je vo výške minimálne 1 000,01 eur, ak ide o povinnosť podľa § 10 ods. 10 ZVO, alebo vo výške minimálne 5 000 eur, ak ide o povinnosť podľa § 117 ods. 6 ZVO;
- o rovnakú situáciu pôjde aj v prípade ak dodávateľom tovaru, poskytovateľom služby alebo zhotoviteľom stavebných prác je hospodársky subjekt, **ktorý nie je platcom DPH, t.j. celková hodnota zmluvy sa nebude navyšovať o DPH, preto zostane v minimálnej výške t.j.** je výške minimálne 1 000,01 eur, ak ide o povinnosť podľa § 10 ods. 10 ZVO, alebo vo výške minimálne 5 000 eur, ak ide o povinnosť podľa § 117 ods. 6 ZVO.

Výnimky pre súhrnné správy

K otázke objasnenia výnimiek podľa § 10 ods. 10 ZVO uvádzame, že povinnosť zverejňovať súhrnné správy sa nevzťahuje na prípady, ak to vylučujú osobitné predpisy (ak ide napríklad o osobné údaje nad rámec § 64 ZVO alebo utajované skutočnosti a pod.), alebo ak ide o podlimitné zákazky alebo vybrané zákazky zadávané zastupiteľskými úradmi SR v zahraničí, pracovnoprávne zmluvy, zmluvy uzatvárané v pôsobnosti Slovenskej informačnej služby a Vojenského spravodajstva, zmluvy týkajúce sa prevozu alebo uskladnenia vojenského materiálu, zbraní alebo streľiva uzatvárané v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky, akciových spoločností v jeho zakladateľskej pôsobnosti a rozpočtových organizácií

v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti a napokon na zákazky alebo súťaže návrhov určené na iné účely ako vykonávanie činností uvedených v § 9 ods. 3 až 9 ZVO, za predpokladu, že nejde o verejného obstarávateľa. Posledný menovaný prípad znamená, že povinnosť sa netýka obstarávateľa, ktorý súčasne nenapĺňa status verejného obstarávateľa a ide o zmluvy, ktoré sa netýkajú niektorej z „core business“ činností, ktoré sú definované v § 9 ods. 3 až 9 ZVO. Pod činnosti podľa predchádzajúcej vety patria vybrané činnosti v odvetviach energetiky a tepelnej energetiky, vôd, dopravy, poštových služieb a vybrané činnosti súvisiace s využívaním geograficky vymedzeného územia. Okrem toho, obstarávateľia tiež nie sú povinní zverejňovať súhrnné správy ani pri podlimitných zákazkách alebo podlimitných koncesiách týkajúcich sa spomínaných „core business“ činností. V prípade obstarávateľov, ktorí súčasne nie sú verejnými obstarávateľmi toto prirodzene platí aj pre ostatné činnosti, t. j. tzv. „non-core business“. Na druhej strane obstarávateľia, ktorí súčasne napĺňajú status verejného obstarávateľa, budú musieť takúto povinnosť plniť vo vzťahu k podlimitným zákazkám a koncesiám, ktoré sa netýkajú činností podľa § 9 ods. 3 až 9 ZVO, nakoľko pri ich zadávaní postupujú podľa zákona o verejnom obstarávaní.

Do **súhrnných správ o zákazkách s nízkou hodnotou** (§ 117 ods. 6 ZVO) sa nezahŕňajú zákazky zadávané spravodajskými službami (Slovenskou informačnou službou a Vojenským obranným spravodajstvom).

Súhrnné správy a CRZ

Úprava taktiež vymedzuje, že ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ **zverejní zmluvu v Centrálnom registri zmlúv, nie je povinný ju uvádzať v súhrnnej správe podľa § 10 ods. 10 ZVO.**

Táto výnimka sa však **nevzťahuje** na súhrnné správy podľa § 117 ods. 6 ZVO.

Súhrnné správy a opakované plnenia

V praxi sa môžu vyskytovať prípady, že aj pri zákazkách s nízkou hodnotou, prípadne aj pri tzv. zákazkách malého rozsahu (§ 1 ods. 14 ZVO) môžu byť uzatvorené zmluvy s **opakovaným plnením**, resp. **rámcové dohody**. Môže ísť napríklad o zmluvy na dodávku potravín alebo poskytnutie servisných služieb. V takýchto prípadoch je potrebné v súhrnných správach uvádzať len samotnú zmluvu (rámcovú dohodu), na základe ktorej sú zadávané čiastkové zákazky a nie je potrebné v nich osobitne odzrkadľovať aj jednotlivé čiastkové plnenia. Ak teda zákazka s nízkou hodnotou má charakter rámcovej dohody, t. j. pozostáva

z viacerých samostatných čiastkových plnení (ktorých hodnota môže presahovať 1 000,- eur), takéto čiastkové plnenia súčasne nenapĺňajú definíciu podľa § 1 ods. 14 ZVO, nakoľko sú „súčasťou rámcovej dohody“.

Súhrnné správy a zákazky zadávané cez elektronické trhovisko

Čo sa týka zverejňovania súhrnných správ o zákazkách z elektronického trhoviska, pod **počtom prijatých ponúk** je potrebné rozumieť **počet súťažiacich**, ktorí prostredníctvom elektronického trhoviska predložili ponuku.

Problematický sa môže javiť i **vzťah § 117 ods. 6 a § 111 ods. 2 ZVO**. Na prvý pohľad sa môže zdať, že ustanovenia § 117 ods. 6 a § 111 ods. 2 ZVO sú akoby duplikovanou povinnosťou alebo sú dokonca v kolízii. Avšak v prípade stretu takýchto právnych noriem je možné použiť pravidlo, že špeciálne ustanovenie deroguje všeobecné (Lex specialis derogat legi generali). Nakoľko je § 117 ods. 4 ZVO odkazujúcou právnou normou, ktorá odkazuje na špeciálnu úpravu, verejný obstarávateľ sa v prípade, že sú naplnené podmienky tejto normy, bude riadiť touto špeciálnou úpravou, pokiaľ sa ju rozhodol aplikovať. Ak teda verejný obstarávateľ aplikoval postup podľa § 109 až 111 ZVO (zákon teda výslovne v odkazovacej norme hovorí aj o ustanovení § 111), verejný obstarávateľ zákazku premietne do súhrnnej správy o zákazkách zadávaných podľa § 109 a 110 ZVO. **Verejný obstarávateľ sa tak bude riadiť § 111 ods. 2 ZVO a nie je povinný súčasne aplikovať § 117 ods. 6 ZVO.**